

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 17CoP/11/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6721202835
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 06. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zita Nagypálová
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2023:6721202835.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zity Nagypálovej a sudcov JUDr. Ľubomíra Šablu a JUDr. Jozefa Zlochu ako členov senátu, vo veci starostlivosti o maloletého T. U., nar. XX. XX. XXXX, bytom H. XXX/X, XXX XX Q. Y., zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Zvolen, dieťa rodičov: matky R. R., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. XXX/X, XXX XX Q. Y., zastúpená advokátom JUDr. Jozefom Veselým, so sídlom Mierová č. 1, 990 01 Veľký Krtíš a otca H. U., nar. XX. XX. XXXX, bytom S. V. č. XXXX/X, XXX XX U., zastúpeného advokátom JUDr. Ing. Petrom Lyžičiarom, so sídlom Svätoplukovo námestie č. 1/B, 949 01 Nitra, v konaní o zvýšení výživného o odvolaní otca a matky proti rozsudku Okresného súdu Zvolen č. k. 12P/35/2021-398 z 13. januára 2023, takto

rozhodol:

I. Rozsudok súdu prvej inštancie mení tak, že otec dieťaťa H. U., nar. XX.XX.XXXX je povinný prispievať na výživu maloletého dieťaťa T. U., nar. XX.XX.XXXX počnúc dňom 01.09.2021 zvýšeným výživným vo výške 225,- € mesačne, splatným vždy do 10. dňa toho ktorého mesiaca vopred k rukám matky dieťaťa R. R., nar. XX.XX.XXXX.

Zročné výživné za obdobie od 01.09.2021 do 31.12.2022 vo výške 750,- € povoľuje odvolací súd otcovi splácať spolu s bežným výživným v mesačných splátkach po 35,- € počnúc mesiacom nasledujúcim po právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Tým dochádza k zmene rozsudku Okresného súdu Zvolen č. k. 5P/56/2016-42 z 28.06.2016 vo výroku o výške výživného.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie v poradí druhým rozsudkom zvýšil vyživovaciu povinnosť otca H. U. voči maloletému T. U. počnúc dňom 1. septembra 2021 zo sumy 100,- Eur určenej naposledy rozsudkom Okresného súdu Zvolen č. k. 5P/56/2016-42 z 28. 06. 2016 na 225,- Eur mesačne splatných vždy do 15. dňa toho-ktorého mesiaca k rukám matky maloletého. Zročné výživné za obdobie od 1. septembra 2021 do 13. januára 2023, kedy vo veci rozhodol, vyčíslil súd prvej inštancie na 862,50 Eur a túto sumu povolil otcovi splácať k rukám matky spolu s bežným výživným po 30,- Eur mesačne bez určenia počiatku povinnosti splácať dlh v splátkach, pod následkom straty výhody splátok, ale bez vymedzenia dôvodu na stratu výhody splátok (výrok I. a II.). Výrokom III. vyslovil, že tým dochádza k zmene rozsudku Okresného súdu Zvolen 5P/56/2016-42 zo dňa 28. 06. 2016 a IV. výrokom rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

1.1 Rozhodol tak po tom, čo Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením z 28. 07. 2022 sp. zn. 17CoP/26/2022 zrušil prvý rozsudok súdu prvej inštancie č. k. 12P/35/2021-156 z 8. apríla 2022 iba vo výroku o zvýšení výživného, o zročnom výživnom a závislom výroku o trovách konania a v tomto rozsahu vrátil Okresnému súdu Zvolen na ďalšie konanie a rozhodnutie. Skorší rozsudok súdu prvej inštancie z 8. apríla 2022 nadobudol v časti o úprave styku otca s maloletým T. právoplatnosť. Po doplnenom

dokazovaní v zmysle pokynov odvolacieho súdu súd prvej inštancie konštatoval, že od posledného rozhodnutia o výživnom sa zmenili pomery na strane maloletého dieťaťa aj matky. Maloletý je žiakom druhého stupňa základnej školy. Je členom Športového klubu Mesta H., kde trénuje a hrá futbal za mládež v kategórii U-13 TJ Slovan H.. Futbalové zápasy hrá cez víkend, väčšinou v nedeľu dopoludnia. Majstrovské futbalové zápasy sa striedavo hrajú na domácom štadióne a na pôde súpera. Z potvrdenia Základnej školy s materskou školou v Hontianskych Moravciach súd zistil výdavky maloletého spojené so školou v školskom roku 2022/2023, ktoré hradí matka a z potvrdenia zubného lekára výšku nákladov na zubný strojček, ktorý je pre maloletého nevyhnutnosťou. Matka požadovala zvýšenie výživného práve z dôvodu zvýšených nákladov na stravu a oblečenie maloletého a výdavkov na záujmovú činnosť maloletého, ktorý na tréningy a zápasy cestuje a pre návrat domov musí využívať taxík pre neexistujúce autobusové spojenie. Každý rok matka dokupuje maloletému kopačky, halovky a oblečenie. Pomery sa zmenili aj na strane matky, ktorá je nezamestnaná invalidná dôchodkyňa, nepracujúca pre vážne zdravotné problémy. Matka spolu s maloletým žije v jednej domácnosti so svojim priateľom K. Y. Y. v menšom dvojpodlažnom rodinnom dome. Príjem matky podľa správy kolízneho opatrovníka z 5. januára 2023 pozostáva z čiastočného invalidného dôchodku vo výške 185,- Eur a dávky v hmotnej núdzi 4,30 Eur, prídavku na jedno dieťa v sume 30,- Eur (všetko mesačne). Okrem maloletého T. má ďalšieho syna R. F., nar. XX. XX. XXXX, ktorý bol rozsudkom Okresného súdu Zvolen sp. zn. 5P/357/2016 zo 06. 02. 2016 zverený do osobnej starostlivosti otca R. F. a matke bola určená vyživovacia povinnosť vo vzťahu k tomuto synovi sumou 50,- Eur mesačne. Otec maloletého T. H. U. je zamestnaný ako vodič kamiónu s priemernou čistou mzdou 600 - 700,- Eur mesačne a okrem mzdy sú mu vyplácané cestovné náhrady pri zahraničných pracovných cestách, výšku ktorých zistil súd prvej inštancie za obdobie od 01. 11. 2021 do 31. 10. 2022, ale v rozhodnutí ich neuvádza.

1.2 Matka preukazovala súdu prvej inštancie výšku výdavkov na maloletého predložením dokladov o nákupe oblečenia a spotrebného tovaru, doložila doklady o svojich výdavkoch na bývanie a energie, poistenie, mobil, úvery. Súd zistil, že otec súdom upravený styk s maloletým nevyužíva, v akej výške platil otec výživné počas tohto súdneho konania a ustálil, že výživné určené sumou 225,- Eur mesačne na maloletého zodpovedá potrebám dieťaťa aj schopnostiam a možnostiam otca ako povinnej osoby. K počiatku určenia povinnosti otcovi platiť zvýšené výživné na maloletého súd prvej inštancie v bode 17 uviedol, že „nemohol na návrh právneho zástupcu otca rozhodovať o výške výživného po doručení zrušujúceho rozhodnutia krajského súdu. Rozsudkom krajského súdu bol vytknutý okresnému súdu nedostatok odôvodnenia. Okresný súd v zmysle § 391 ods. 2 Civilného sporového poriadku je viazaný zrušujúcim rozhodnutím krajského súdu“, ale bližšie svoje úvahy, kedy nastala zmena pomerov odôvodňujúca zmenu rozhodnutia o výživnom neodôvodnil.

1.3 K výške zročného a nezaplateného výživného (zameškané výživné) súd prvej inštancie uviedol, že vychádzal z určeného výživného 225,- Eur, ktoré je podľa napadnutého rozhodnutia otec povinný na maloletého T. platiť a odpočítal sumy, ktoré počas súdneho konania v tejto veci otec na výživu maloletému poukazoval. Vzhľadom na príjem otca určil splátky zročného výživného na 30,- Eur mesačne a ani v dôvodoch rozhodnutia nevysvetlil, odkedy je otec povinný poukazovať splátky zročného výživného matke a za akých podmienok stratí výhodu splátok dlžného výživného. V bode 16 odôvodnenia iba uviedol, že splátkový kalendár určil súd v súlade s § 217 ods. 2 a § 232 ods. 4 Civilného sporového poriadku (zákon č 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej aj „C. s. p.“) a podľa ďalšej časti textu bodu 16 „o zmene výživného súd rozhodol v súlade s § 62, § 75, § 78 ods. 1 Zákona o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov“ (zákon č. 36/2005 Z. z. Zákon o rodine, ďalej aj Zákon o rodine).

2. Odvolanie proti rozsudku súdu prvej inštancie podali matka aj otec maloletého.

3. Matka v odvolaní (bez uvedenia odvolacích dôvodov) vyslovila názor, že nemožno súdu prvej inštancie uprieť snahu o doplnenie dokazovania po zrušení jeho skoršieho rozsudku odvolacím súdom, matka je však prekvapená, že oproti pôvodnému rozhodnutiu z 8. apríla 2022 rozhodol súd prvej inštancie o povinnosti otca platiť výživné len sumou 225,- Eur mesačne (prvým rozsudkom bolo výživné určené na 300,- Eur mesačne) a súd znížil aj splátky zročného výživného. Matka zdôrazňuje hlavne zmenu pomerov na svojej strane. Podstúpila vážnu operáciu a aj v čase podania odvolania 27. 01. 2023 je práceneschopná a má príjem iba z invalidného dôchodku. O tom, že nie je schopná vykonávať akúkoľvek prácu, svedčia lekárske správy tvoriace súčasť spisu. Jej príjem nepostačuje na uspokojovanie základných potrieb svojej osoby a maloletého dieťaťa. Pri úhrade nákladov na živobytie matke pomáha jej priateľ K. Y., ktorý supluje ekonomickú funkciu otca maloletého dieťaťa. Potvrdila, že otec sa o maloletého vôbec nezaujíma, prerušili s ním akékoľvek vzťahy, čím otcovi odpadli náklady na cestovanie za maloletým zo Šale do Hontianskych Moraviec a späť. Aj túto skutočnosť mal súd prvej inštancie

zohľadniť pri určení výživného. Matka je naďalej toho názoru, že deklarovaný príjem otca nezodpovedá momentálnej situácii na trhu práce ohľadne vodičov kamiónovej dopravy, kde sa ponúka mzda pre vodiča vo výške 2.000,- až 3.000,- Eur mesačne. Otec dieťaťa buď poberá iné benefity, či už legálnym alebo nelegálnym spôsobom, preto mal súd porovnať mzdu vodiča medzinárodnej nákladnej dopravy so mzdou vyplácanou inými spoločnosťami zamestnávajúcimi takýchto vodičov. Podozrenie matky je podporené tým, že otec v minulosti uvádzal svoje výdavky vyše 2.000,- Eur mesačne, čo nezodpovedá jeho oficiálnemu príjmu. Súd nezohľadnil žiadosť matky, aby otec prispel na zubný strojček, ktorého cena sa pohybuje okolo 3.000,- Eur. Ak otec na tento mimoriadny výdavok neprispel, matka si musí požičať finančné prostriedky na úhradu nákladov na stomatologickú starostlivosť maloletého. Súd prvej inštancie nedostatočne odôvodnil, prečo sa odchýlil od svojho predchádzajúceho rozhodnutia, hoci sa otec dobrovoľne podrobil prvému rozsudku súdu prvej inštancie a výživné od rozhodnutia súdu rozsudkom 8. apríla 2022 platil sumou 300,- Eur mesačne a splácal aj zročné výživné po 50,- Eur mesačne. Otec nepreukázal, že by plnenie vyživovacej povinnosti v takejto výške mu spôsobovalo akúkoľvek ujmu. Sumou 350,- Eur platil otec výživné až do doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu (5 mesiacov) a od 01. 09. 2022 platí opäť výživné iba sumou 100,- Eur mesačne. Otec dieťaťa má možnosť dosahovať značný príjem. Jeho zdravotný stav je dobrý a tieto skutočnosti sa mali odzrkadliť pri určení vyživovacej povinnosti otca. Matka navrhuje, aby odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že výživné na maloletého T. určí sumou 300,- Eur mesačne splátky zročného výživného zmení na 50,- Eur mesačne. Súd mal pri výpočte zročného výživného rešpektovať, že spotrebované výživné sa nevracia a nemal výživné, ktoré už bolo zaplatené, započítať na zročné výživné. Súd mal určiť výživné od 01.09.2021 do 08.04.2022 a od 17.08.2022 do budúca a modifikovať výšku výživného v týchto obdobiach.

4. Otec v odvolaní podľa § 365 ods. 1 písm. d), f) a h) Civilného sporového poriadku vytýkal súdu prvej inštancie, že nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

4.1 Poukázal na dôvody rozhodnutia Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 17CoP/35/2021, v ktorom odvolací súd uložil okresnému súdu doplniť dokazovanie za účelom zistenia skutočného stavu veci v rozsahu nevyhnutnom pre rozhodnutie, predovšetkým zistiť pomery maloletého, matky a otca v čase poslednej úpravy výživného, aktuálne pomery maloletého, matky a otca, ktoré umožnia dôsledné vyhodnotenie odôvodnených potrieb maloletého v súčasnosti a schopnosti, možnosti a majetkové pomery otca ako aj matky z hľadiska jej zdravotného stavu, možností a schopností dosahovať primeraný príjem. Odvolací súd poskytol aj návod, akým spôsobom určiť výživné na maloleté dieťa. Matka predložila v konaní vyčíslenie nákladov na maloletého, ku ktorým sa otec podrobne vyjadril dňa 07. 11. 2022. V ňom otec uviedol, že náklady na maloletého vyčíslené jednorazovo sumou 208,53 Eur po ich rozrátaní v zmysle štandardných postupov predstavujú mesačnú sumu 21,48 Eur, k čomu je možné pripočítať náklady na bývanie v sume 66,90 Eur mesačne a na stravu maloletého v sume 50,- Eur mesačne, čo spoločne dáva sumu 138,38 Eur, na úhrade ktorých by sa mali rodičia spoločne, pomerne podľa svojich zárobkových možností a majetkových pomerov, životnej úrovne podieľať. Presun povinností uhrádzať tieto náklady len na otca nezodpovedá zásadám pre určenie výživného. Matka sa snažila umelo navýšiť výdaje na maloletého za účelom dosiahnutia rozhodnutia o vyššom výživnom. Súd prvej inštancie v napadnutom rozhodnutí neuviedol, aké sú odôvodnené a opodstatnené mesačné náklady na maloletého. Bez toho, aby boli tieto náklady spoľahlivo zistené, nie je možné určiť rozsah vyživovacej povinnosti oboch rodičov. Pre chýbajúce údaje o konkrétnych nákladoch na maloletého, ktoré sú preukázateľné a opodstatnené, je rozsudok súdu prvej inštancie nepreskúmateľný. Riadne a vyčerpávajúce odôvodnenie súdneho rozhodnutia je súčasťou práva na spravodlivé súdne konanie. Nedostatočným odôvodnením rozhodnutia uprel súd prvej inštancie otcovi právo uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý súdny proces.

4.2 Už v priebehu konania na súde prvej inštancie otec uviedol, že má 48 rokov, ukončené stredné odborné učilište banícke bez maturity, neovláda cudzie jazyky, v minulosti vykonával prácu údržbára v spoločnosti H. U., a. s., a v súčasnosti pracuje ako vodič kamiónu. Za prácu poberá mzdu, sú mu vyplácané aj diéty, cestovné náhrady, ktorých výšku ovplyvňuje počet dní, ktoré otec strávi v zahraničí na pracovnej ceste. Diéty sú variabilnou zložkou mzdy a ich vyplácanie závisí od pridelenej práce zamestnávateľom otca. Cestovné náhrady (diéty) nepredstavujú striktné aktívum ako mzda, nakoľko sa primárne používajú na stravovanie, hygienu, ubytovanie a iné nevyhnutné osobné potreby, ktoré otcovi pri výkone pracovnej činnosti vzniknú v konkrétnom čase. Určitá časť diét preto predstavuje priamo

pasívum a k ich spotrebovaniu fakticky prichádza ešte pred ich priznaním otcovi. Podľa podkladov doložených súdu zamestnávateľom otca otec trávi v zahraničí priemerne 16 dní v mesiaci. Počas tejto doby si musí zabezpečiť stravu a minimálnu hygienu. Na zahraničnej pracovnej ceste minie otec minimálne 25,- Eur denne na úhradu svojich potrieb. Súd prvej inštancie v odôvodnení rozhodnutia uviedol, že otcov príjem predstavuje v čistom okolo 600 - 700,- Eur mesačne. Z tohto príjmu otec hradí mesačný nájom 250,- Eur a pôžičku 320,- Eur, k čomu pristupujú náklady na jeho stravu. Z uvedeného je jasné, že rozpočet otca je značne napätý a spoločne so súčasne určeným výživným na maloletého predstavuje pre otca existenčné problémy. Otec nevlastní žiadnu nehnuteľnosť, byva v nájme a jeho životná úroveň priamo odzrkadľuje jeho príjem a na to naviazaný pomer výdavkov. Výživné by nemalo byť určené tak, aby viedlo k existenčným problémom povinného rodiča. Majetkové pomery otca neumožnili určiť výživné sumou podľa rozhodnutia súdu prvej inštancie. Rozsudok okresného súdu je vo výrokoch I. a II. vecne nesprávny.

4.3 Matka žije v spoločnej domácnosti s priateľom K.. Y. Y. v jeho rodinnom dome, s ktorým zdieľa životné náklady. Matkou vyčíslené náklady na maloletého niekoľkonásobne presahujú ňou uvádzaný príjem sumou 321,- Eur mesačne, z čoho vyvodil otec, že sa matka snaží umelo navýšiť náklady na maloletého. Otec uznáva, že odstupom času sa zmenili potreby maloletého, ktorý je a vždy bude jeho synom, aj keď momentálne v ich vzťahu nastalo citové ochladnutie, pre ktoré otec so synom netrávi čas. Maloletému prispel otec nad rámec súdom určeného výživného na jeho bankový účet k narodeninám a Vianociam. Vzhľadom na svoj vek, zdravotný stav, vzdelanie a pracovné skúsenosti je otec rád za robotu, ktorú vykonáva. Na výživu maloletého je ochotný prispievať sumou 150,- Eur mesačne, ktorá podľa jeho názoru reálne odzrkadľuje potreby maloletého a reflektuje možnosti otca. Rozhodnutie súdu prvej inštancie však nevychádza zo skutkového stavu veci, absentuje vyčíslenie nákladov na maloletého, správne posúdenie príjmu otca a matky podľa ich možností a životnej úrovne. Určené výživné predstavuje len aritmetický priemer návrhu matky na výživné 300,- Eur mesačne a návrhu otca na výživné 150,- Eur mesačne bez toho, aby tento záver mal akýkoľvek racionálny a právny základ. Takýto postup, aby boli „obaja účastníci spokojní“ však nie je možné považovať za súladný s právnou úpravou vyživovacej povinnosti.

4.4 Vzhľadom na výplatný termín otca 15-ty deň v mesiaci, žiada otec, aby zročnosť výživného bola určená na 18-ty deň toho-ktorého mesiaca. Otec navrhuje, aby odvolací súd podľa § 390 písm. a), b) C. s. p. sám rozhodol a určil jeho vyživovaciu povinnosť vo vzťahu k maloletému na 150,- Eur mesačne.

5. Otec vo vyjadrení k odvolaniu matky poukazuje na to, že matka vo svojom odvolaní cituje procesné ustanovenia o odvolacom konaní, vrátane odvolacích dôvodov podľa § 389 ods. 1 Civilného sporového poriadku, avšak z jej podania nevyplýva ani jeden konkrétny odvolací dôvod, pre ktorý bo bolo napadnuté rozhodnutie nesprávne, preto navrhuje podľa § 363 C. s. p. odvolanie matky podľa § 386 písm. d) Civilného sporového poriadku odmietnuť. Nie je podľa názoru otca namieste prekvapenie na strane matky z dôvodu odlišného rozhodnutia o výške vyživovacej povinnosti otca v poradí druhým rozhodnutím, keď prvé rozhodnutie okresného súdu bolo absolútne nepreskúmateľné a vykonaním aspoň obmedzeného dokazovania pre účely druhého rozhodnutia súd prvej inštancie zistil, že matkou žiadané výživné vo výške 300,- Eur neadekvátne. Zo zdôrazňovania svojej neschopnosti pracovať vyplýva dôvod návrhu matky na zvýšenie výživného - kompenzovať svoje životné náklady. Otec sa s maloletým nestretáva z dôvodu narušených vzťahov s maloletým, ktoré pripisuje otec správaniu sa matky k otcovi, ktorý sa prenáša aj na maloletého. Otec zopakoval, že ním dosahovaný príjem zodpovedá jeho schopnostiam a možnostiam, opäť uvádzal, že podložené mesačné náklady na maloletého sú len vo výške 138,- Eur. K argumentácii matky, že otec platil výživné podľa prvého rozhodnutia okresného súdu otec uviedol, že rešpektoval zákon a predbežnú vykonateľnosť rozsudku, ktorá zrušením rozhodnutia odvolacím súdom zanikla. Na prejednávaný spor nie je možné aplikovať ustanovenia zákona o rodine o nevratnosti spotrebovaného výživného, ako žiada matka z dôvodu, že prvotné rozhodnutie z 8. apríla 2022 nikdy nenadobudlo právoplatnosť, čím de facto nedošlo k zrušeniu alebo zníženiu výživného za minulé obdobie, ktoré by sa nemalo vracat. Postup súdu prvej inštancie, ktorý zohľadnil platby otca na výživné pri určení zročného výživného bol správny.

6. Kolízny opatrovník vo vyjadrení k odvolaniu matky uviedol, že Okresný súd Zvolen sa dostatočne zaoberal objasnením skutkového stavu veci a vykonal náležité dokazovanie s dôrazom na najlepší záujem maloletého dieťaťa tak ako to vyžaduje zákon o rodine. S rozhodnutím súdu prvej inštancie sa stotožnil.

7. Matka vo vyjadrení k odvolaniu otca uviedla, že zotrúva na dôvodoch svojho odvolania a návrhu na zmenu rozhodnutia súdu prvej inštancie. Otec podľa nej účelovo spochybňuje výdavky na maloletého, aby dosiahol určenie výživného nižšou sumou. Poprela, že by žila v spoločnej domácnosti s priateľom K. Y. Y., ktorý iniciatívne bez právneho dôvodu pomáha dieťaťu napr. s učením, s dovozom na tréningy a zápasy a zakupuje potreby pre dieťa na základe vlastnej dobrej vôle, ktorá vyplýva z pozitívneho vzťahu s dieťaťom. Táto skutočnosť však nemôže byť dôvodom na zníženie vyživovacej povinnosti otca. V prvom rozhodnutí prihliadol súd aj na náklady otca pri ceste na styk s maloletým dieťaťom, ktoré odpadli tým, že otec právo styku s maloletým nevyužíva. Citové ochladnutie medzi otcom a synom je zásluhou otca dieťaťa, ktorý nevie komunikovať s maloletým a prestal sa o neho akokoľvek zaujímať. Nie je pravdou, že by otec posielal finančné prostriedky maloletému k narodeninám a Vianociam. Matka zdôraznila, že nemôže pracovať v riadnom zamestnaní a dosahovať adekvátne príjmy pre svoje zdravotné problémy, ktoré u otca prítomné nie sú a tento môže dosahovať taký zárobok, aby postačil na plnenie jeho vyživovacej povinnosti.

8. Na vyjadrenie matky zareagoval otec v písomnom podaní z 13. 03. 2023, v ktorom poukázal na výsledok miestneho šetrenia kolízneho opatrovníka, v ktorom je uvedené, že matka býva v spoločnej domácnosti s K. Y. Y., ktorého samotná matka za svojho priateľa označuje, preto je potrebné na túto skutočnosť pri určení miery nákladov na maloletého, ako aj pri určení výšky výživného prihliadnúť. Opodstatnenosť určenia výživného sumou 300,- Eur mesačne nevyplýva z majetkových pomerov matky, ktorá deklaruje život na hranici chudoby, pritom vlastní byt, ani z vyjadrenia kolízneho opatrovníka, ktorý navrhol odvolanie matky proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie zamietnuť.

9. Vec starostlivosti súdu o maloletých podlieha procesnoprávnej úprave zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej aj „C. m. p.“) aj Civilného sporového poriadku. Podľa § 65 C. m. p., odvolací súd nie je viazaný rozsahom odvolania a podľa § 66 C. m. p. ani odvolacími dôvodmi. Okrem odvolacích dôvodov vymedzených v § 365 C. s. p. (nie § 389 C. s. p. ako uvádza otec vo vyjadrení k odvolaniu matky) možno odvolanie podľa § 62 C. m. p. odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci. Podľa § 62 ods. 3 C. m. p., ak odvolanie neobsahuje odvolacie dôvody alebo ak sú odvolacie dôvody nezrozumiteľné, súd vyzve odvolateľa na doplnenie odvolacích dôvodov.

9.1 Otec správne konštatoval, že odvolanie matky neobsahuje odvolacie dôvody, napriek tomu odvolací súd podľa § 62 ods. 3 C. m. p. nevyzýval matku na doplnenie odvolacích dôvodov, keď z obsahu jej odvolania po jeho posúdení podľa § 124 ods. 1 C. s. p. (každé podanie sa posudzuje podľa jeho obsahu) je možné pochopiť, že matka vytyka súdu prvej inštancie nesprávne zistený skutkový stav ohľadne príjmu otca a o jeho schopnostiach a možnostiach plniť si vyživovaciu povinnosť voči maloletému T. a nesprávne právne posúdenie veci podľa § 62 Zákona o rodine určujúceho akým spôsobom majú rodičia prispievať na výživu maloletých detí [odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. f) a písm. h) C. s. p.]. Dôvod na odmietnutie odvolania matky podľa § 386 písm. d) Civilného sporového poriadku naplnený nebol. Odvolací súd rešpektujúc procesnoprávnu úpravu odvolacieho konania v Civilnom sporovom poriadku aj v Civilnom mimosporovom poriadku prejednal vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 C. s. p.) z dôvodu, že dôkazy vykonané súdom prvej inštancie postačovali pre rozhodnutie odvolacieho súdu o odvolaniach rodičov, keď žiaden z nich v odvolacom konaní neoznačil taký dôkaz, ktorý by mohol prispieť k zisteniu iného skutkového stavu približujúceho sa v čo najväčšej miere skutočnému stavu veci.

10. Otec žiada, aby odvolací súd podľa § 390 C. s. p. sám vo veci rozhodol.

11. Podľa § 390 C. s. p. odvolací súd sám rozhodne vo veci, ak rozhodnutie súdu prvej inštancie bolo už raz odvolacím súdom zrušené, vec bola vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie a odvolací súd koná a rozhoduje o odvolaní proti novému rozhodnutiu súdu prvej inštancie.

12. Ustanovenie § 390 C. s. p. je prejavom vôle zákonodarcu naprávať nedostatky súdu prvej inštancie odvolacím súdom „za každú cenu“ bez ohľadu na stupeň prípadnej vady napadnutého rozhodnutia. Záujmom takej úpravy je zabezpečiť subjektu právnu ochranu konečným rozhodnutím v čo možno najkratšom čase (podľa uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/254/2021 z 28. marca 2023).

12.1 Odvolací súd uznesením sp. zn. 17CoP/26/2022 zrušil skorší rozsudok súdu prvej inštancie práve v časti týkajúcej sa zvýšenia vyživovacej povinnosti otca voči maloletému a vec v tomto rozsahu vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Predmetom odvolacieho konania pod sp. zn. 17CoP/11/2023 na

Krajskom súde v Banskej Bystrici je rozhodnutie o odvolaní rodičov proti opakovanému rozhodnutiu súdu prvej inštancie o tej istej otázke, z čoho vyplýva, že odvolací súd musí podľa § 390 C. s. p. sám vo veci rozhodnúť a i keď by inak podľa § 389 C. s. p. boli dôvody na zrušenie rozhodnutia súdu prvej inštancie, takýto procesný postup už do úvahy neprichádza. Odvolací súd súhlasí s názorom otca, že rozhodnutie súdu prvej inštancie nedáva odpoveď na všetky otázky nastolené odvolacím súdom v uznesení sp. zn. 17CoP/26/2022, keď si okresný súd zjednodušil svoju prácu pri vypracovaní rozhodnutia do takej miery, že skopíroval časti rozhodnutia odvolacieho súdu, vyjadrenia otca, iba označil, na ktorých stranách súdneho spisu sa nachádzajú dôkazy o príjmoch rodičov, ale sám skutkové zistenia z týchto dôkazov nepopísal a dôkazy nevyhodnotil. Podľa § 390 C. s. p. tak musí túto činnosť súdu prvej inštancie nahradiť odvolací súd.

13. Právnym základom pre zmenu rozhodnutia Okresného súdu Zvolen o vyživovacej povinnosti otca, určeného v rozsudku č. k. 5P/56/2016-42 z 28. 06. 2016, je ust. § 78 Zákona o rodine, podľa ktorého dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa menia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možná len na návrh. V ods. 3 tohto zákonného ustanovenia je príkaz pri zmene pomerov prihliadnuť na vývoj životných nákladov. Zmenu rozsudku vo veciach výživného pripúšťa zmeniť aj ust. § 157 C. m. p., ak sa menia pomery. Zmenu pomerov je možné zistiť len porovnaním pomerov v čase pôvodného rozhodnutia a pomerov existujúcich ku dňu nového rozhodnutia o výživnom.

13.1 Vo veci sp. zn. 5P/56/2016 podali obaja rodičia ako navrhovatelia Okresnému súdu Zvolen návrh na schválenie rodičovskej dohody o úprave práv a povinností k maloletému T. U., ktorú uzavreli dňa 8. februára 2016. V návrhu je uvedené, že rodičia maloletého žili spolu v spoločnej domácnosti do septembra 2016 a v čase začatia súdneho konania pod sp. zn. 5P/56/2016 už spolu nežili, ani spolu nehospodárili. Obsahom dohody rodičov bolo zverenie maloletého do osobnej starostlivosti matky, záväzok otca prispievať na výživu maloletého T. sumou 100,- Eur mesačne do 28. dňa kalendárneho mesiaca na účet matky, úprava styku otca s maloletým dieťaťom a dohoda rodičov o tom, že majetok maloletého bude spravovať matka. Z lustrácie zamestnávateľov a príjmov rodičov cez Sociálnu poisťovňu, vykonanej 24. 02. 2016 mal Okresný súd Zvolen preukázané, že matka bola od 1. mája 1996 zamestnaná v Kúpeľoch H. s príjmom za obdobie od 2/2015 do 1/2016 vo výške 584,33 Eur brutto v priemere. Otec maloletého už v tom čase pracoval u spoločnosti U., s r. o., so sídlom v U., s priemerným hrubým mesačným príjmom za obdobie od 2/2015 do 12/2015 vo výške 479,- Eur. Výšku príjmov rodičov si preveroval Okresný súd Zvolen aj prostredníctvom ich zamestnávateľa a príjem matky za obdobie 5/2015 až 4/2016 vykázal jej zamestnávateľ sumou 477,27 Eur a potvrdil, že sa matke vypláca daňový bonus na dve deti menom R. F. a T. U.. V správe je údaj o tom, že matka je od 21. 03. 2016 práceneschopná. Zamestnávateľ otca podal 06. 06. 2016 rovnakú pracovnú charakteristiku otca ako v prejednávanej veci a v potvrdení o príjme za obdobie 5/2015 až 4/2016 je jeho priemerná čistá mesačná mzda bez daňového bonusu vyčíslená sumou 403,99 Eur. Na oboch rodičov žiadal Okresný súd Zvolen správy aj z miesta bydliska. Obec Q. Y. oznámila súdu, že matka je vlastníčkou bytu v podiele 1/1 a nie je dlžníčkou na miestnych daniach a poplatkoch a Mesto U. zreprodukovalo výpoveď otca, ktorý uviedol, že je vodičom v medzinárodnej autodoprave, z manželstva má jedného syna N. U., nar. XX. XX. XXXX, ktorý je študentom v Nitre, má voči nemu vyživovaciu povinnosť vo výške 100,- Eur mesačne a z druhovského vzťahu má syna T. U., na ktorého je súdom stanovené výživné vo výške 100,- Eur mesačne. V tom čase sa otec s maloletým T. stretával pravidelne každý druhý víkend, býval v panelákovom dome v nájme. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Zvolen vo vzťahu k maloletému T. U. uviedol, že navštevuje predškolské zariadenie v Hontianskych Moravciach, výchovné a zdravotné problémy nemá a matka v tom čase bývala v byte s dvomi deťmi. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Nové Zámky na základe pohovoru s otcom súdu do správy napísal, že otec synovi T. nakupuje oblečenie, hračky, udržiava s ním pravidelný osobný kontakt každý druhý týždeň od soboty do nedele. Za synom cestuje zo Šale do Hontianskych Moraviec v trvaní asi 90 minút. Na pojednávaní dňa 28. 06. 2016 matka potvrdila, že otec prispieva na maloletého T. aj vecným plnením do 100,- Eur (neuvedené či ročne alebo mesačne). Rozsudok č. k. 5P/56/2016-42 z 28. 06. 2016 neobsahuje odôvodnenie z dôvodu, že sa účastníci konania po jeho vyhlásení vzdali práva podať odvolanie. Ak by Okresný súd Zvolen vo veci sp. zn. 5P/56/2016 nevyhotovoval skrátené rozhodnutie podľa § 157 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku, údaje zistiteľné zo spisu sp. zn. 5P/56/2016 by boli súčasťou tohto rozsudku. Keďže súčasťou rozsudku neboli, bolo nevyhnutné ich zistiť zo súdneho spisu.

13.2 Matka v tejto veci požaduje zvýšenie výživného na maloletého T., počnúc dňom 01. 09. 2021 na sumu 300,- Eur mesačne s odôvodnením, že dieťa vyrástlo, náklady na jeho výživu narástli a od 1. septembra 2021 nastupuje do 5. ročníka základnej školy a ona nie je schopná hradiť výdavky na

dieťa, pretože je nezamestnaná s podporou 520,- Eur a čiastočná invalidná dôchodkyňa s invalidným dôchodkom 185,- Eur mesačne. Výdavky na seba a maloleté dieťa vyčísl'ovala matka na nájomné 143,03 Eur, elektrina 28,- Eur, plyn 16,- Eur mesačne, internet 9,90 Eur, káblová televízia 20,70 Eur, rozhlas a televízia 4,64 Eur mesačne, spotrebný úver bez uvedenia na čo bol použitý 74,58 Eur mesačne a hypotéka 88,61 Eur s tým, že na úveroch má dlh ešte vo výške 15.000,- Eur. Za ročné výdavky označila poplatok do ZRPŠ 10,- Eur, poplatok za odvoz komunálneho odpadu 55,- Eur a daň 6,- Eur. Na poistkách hradí dieťaťu 11,53 Eur a seba 15,69 Eur.

13.3 Súd prvej inštancie po začatí konania vyžiadal správy o príjmoch rodičov zo Sociálnej poisťovne, ktoré však pre účely tohto konania použiteľné nie sú, vzhľadom na to, že príjem matky bol vykázaný za obdobie 7/2020 až 3/2021 ako nulový, okrem mesiaca 11/2020 s vymeriavacím základom 114,70 Eur, v ktorom sa uvádza aj výška invalidného dôchodku matky 185,20 Eur a suma dávky v nezamestnanosti 522,90 Eur a príjem otca u spoločnosti U., s. r. o., za obdobie 7/2020 až 6/2021, keďže v rozhodnom období na zvýšenie výživného je september 2021 a nasledujúce obdobie. Správa zamestnávateľa matky Kúpele H., a. s., H. z augusta 2021 je podstatná pre zistenie, z akého dôvodu matka ukončila pracovný pomer u tejto spoločnosti. Podľa správy bol pracovný pomer ukončený dohodou podľa § 60 Zákonníka práce zo zdravotných dôvodov, pretože podľa lekárskeho posudku nemohla matka vykonávať prácu chyžnej - upratovačky, s ktorou boli spokojní a zamestnankyni bolo pri ukončení pracovného pomeru vyplatené odstupné vo výške 5-násobku priemernej mzdy. Výška odstupného predstavovala v čistom 2.507,32 Eur. Vyplatené bolo v marci 2021. Úradu práce sociálnych vecí a rodiny Nové Zámky otec pri pohovore v auguste 2021 uviedol, že okrem osobného motorového vozidla Z. T., rok výroby XXXX, nevlastní žiaden hnutelný a nehnuteľný majetok, vyživovacia povinnosť k synovi N. U. mu už zanikla, spláca spotrebný úver v T. F. po 427,- Eur mesačne, ktorý bol refinancovaný úver ešte z doby spolužitia s matkou maloletého T. a žije v spoločnej domácnosti s partnerkou H. Q., s ktorou hospodári spoločne a spoločne uhrádzajú náklady na bývanie od 250 do 300,- Eur mesačne. Podľa správy Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny z 22. 09. 2021 matka už v tom čase bývala u svojho priateľa K.. Y. Y., starobného dôchodcu, na adrese Q. Y., A. kút XXX/X, stále poberala dávku v nezamestnanosti vo výške 520,- Eur mesačne, invalidný dôchodok 185,- Eur mesačne, rodinné prídavky na jedno dieťa 25,50 Eur mesačne a trvala jej vyživovacia povinnosť k druhému synovi R. F. vo výške 50,- Eur mesačne. Maloletý T. bol žiakom 5. ročníka základnej školy, v škole sa nestravoval a futbal hrával iba vo voľnom čase. Na pojednávaní 4. februára 2022 už matka uvádza, že maloletý T. hrá futbal aktívne, 3 x do týždňa v Dudinciach a cez víkend v Dudinciach alebo aj mimo Dudiniec. Pojednávanie bolo odročené (okrem iného) aj za účelom dopytu na zamestnávateľa otca, či okrem príjmu zo mzdy sú otcovi vyplácané aj cestovné náhrady a v akej výške. Výška cestovných náhrad vyplácaných otcovi v správe zo 16. februára 2022 na č. l. 115 spisu sa v období február 2021 až august 2021 pohybuje v rozmedzí od 521,05 Eur do 885,28 Eur. V mesiaci september 2021 boli cestovné náhrady vyplácané otcovi vo výške 747,56 Eur, v októbri 2021 sumou 639,70 Eur, za november 2021 dostal otec 539,30 Eur, v decembri 2021 na cestovných náhradách prevzal 569,90 Eur a v januári 2022 mu boli vyplatené cestovné náhrady vo výške 664,60 Eur. V tejto správe zo 16. februára 2022 je výška cestovných náhrad vyplatených otcovi uvedená iba súhrnnou sumou za ten - ktorý mesiac. V správach na č. l. 353 až 359 spisu sa nachádza podrobná informácia o tom, kedy, do ktorého štátu bol otec vyslaný. Z týchto správ vyplýva, že otec pravidelne vykonáva pracovné cesty do Talianska, Slovinska, Maďarska, koľko času trávi na pracovnej ceste a v akej výške mu vznikol nárok na cestovné náhrady označené vo výkaze ako suma stravného. Z prehľadu pracovných ciest otca vyplýva, že väčšinu času trávi v mesiaci v zahraničí. Napríklad v mesiaci január 2022 na Slovensku strávil otec iba 69,12 hodín, ale v zahraničí 299,24 hodín, v mesiaci február 2022 na Slovensku 50,02 hodín, v zahraničí 281,34 hodín a takýto pomer času stráveného na pracovných cestách vyplýva z každého výkazu až do októbra 2022. Cestovné náhrady vykazuje zamestnávateľ otca otcovi za mesiac február 2022 sumou 600,- Eur, za marec 2022 sumou 804,55 Eur, v apríli 2022 vyplatil zamestnávateľ otcovi na cestovných náhradách 563,21 Eur, v máji 2022 dostal otec až 1.183,50 Eur za 593,23 hodín strávených v cudzine, v júni 2022 dostal vyplatených 718,06 Eur, v júli 2022 iba 244,50 Eur, v auguste 2022 iba nižšiu sumu 259,- Eur (júl a august sú cestovné náhrady nižšie z dôvodu menšieho počtu hodín strávených v zahraničí), v septembri 2022 je výška cestovných náhrad vyčísl'ená sumou 697,85 Eur a v októbri 2022 sumou 732,67 Eur. Týmito výkazmi je potvrdené, že výška cestovných náhrad závisí od pridelenej práce, ale aj to, že väčšinu času v mesiaci trávi otec na pracovných cestách v zahraničí (okrem letných mesiacov prázdnin) a výška cestovných náhrad sa približuje k sume základnej mzdy v čistom. Počas pracovných ciest v zahraničí si musí otec zabezpečovať stravu a hygienu z prostriedkov vyplácaných zamestnávateľom na tento účel.

13.4 Odvolací súd mal k dispozícii prehľad príjmov otca zo zamestnania aj prostredníctvom Sociálnej poisťovne. Sociálna poisťovňa vykazuje príjmy zamestnancov v hrubom. Čistý príjem sa kvôli odvodom

znižuje zhruba o 20 %, čo je zistiteľné porovnaním príjmov vykazovaných Sociálnou poisťovňou v hrubom a zamestnávateľom v rovnakej výške ako brutto mzda, ktorá v dôsledku odvodov poistného a dane klesá v mesiaci o cca. 20 %. Príjmy otca od septembra 2021 zo mzdy a cestovných náhrad, z ktorých odvolací súd pri rozhodovaní vychádzal, sú zrejmé z nasledujúcej tabuľky:

Mzda hrubá/čistá Cestovné náhrady

9/21 837,15 / 658,67 747,56

10/21 714 / 572,28 639,70

11/21 783,24 / 620,87 539,30

12/21 811,79 / 640,88 569,90

1/22 808,89 / 639,94 664,60

2/22 Hrubá 746,54 600

3/22 1 102,52 804,55

4/22 816,82 563,21

5/22 777,93 1 183,50

6/22 1 002,97 718,06

7/22 926,98 244,50

8/22 950,50 259,-

9/22 1 027,22 697,85

10/22 986,46 732,67

11/22 1 219,15 Spolu 8 964,4 : 14 = 640,- Eur na mesiac

12/22 984,97

1/23 964,06

2/23 965,20

3/23 1 063,80

4/23 933,44

Spolu hrubá mzda 18 423,63 -20 % = 14 738,904 Eur čistá mzda : 20 = 737,- (čistá mzda na 1 mesiac)

Na základe týchto údajov je možné konštatovať, že priemerná čistá mesačná mzda otca za obdobie 20 mesiacov od septembra 2021 do apríla 2023 činí 737,- Eur na mesiac a cestovné náhrady vyplatené v období 9/2021 až 10/2022 pripadajú v priemere na jeden mesiac sumou 640,- Eur. Priemerný príjem otca v mesiaci pre účely určenia výživného tak možno ustáliť ako súčet týchto súm 737,- + 640,- = 1 377,- Eur v čistom.

13.5 Invalidný dôchodok matky za rok 2021 bol vyplácaný sumou 185,- Eur za rok 2022 sumou 187,70 Eur a v roku 2023 sa zvýšil na 209,90 Eur.

14. Matka tvrdí výdavky spojené s bývaním vo svojom byte, ktoré dokladuje prehľadom platieb za rok 2021 sumou 143,- Eur mesačne a inkasnými lístkami na úhradu mesačných záloh za plyn vo výške 16,- Eur, platba za rozhlas a TV 4,64 Eur, platba v prospech L. X. 28,- Eur a za káblovú televíziu 20,70 Eur. Neposkytla však informáciu, kto v tomto byte býva a kto využíva služby poskytované v byte, ak ona aj s maloletým T. bývajú u jej priateľa v jeho rodinnom dome. Ročný poplatok za smeti v prospech Obce Hontianske Moravce podľa predpisu na rok 2021 činil 17,50 Eur na osobu dospelú, aj maloletého T..

14.1 Otec v odvolaní proti skoršiemu rozhodnutiu súdu prvej inštancie uvádza svoje výdavky na bývanie sumou 250,- Eur mesačne nájomné, rovnaká suma za odvoz komunálneho odpadu 17,50 Eur ročne, potom má výdavky 90,- Eur ročne poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, na pohonné hmoty cestou do práce minie 100,- Eur mesačne a cenu pohonných hmôt využitých na realizáciu styku s maloletým T. zo Šale do Hontianskych Moraviec vyčíslieval sumou 150,- Eur mesačne. Výdavky na pohonné hmoty vo výške 150,- Eur mesačne otcovi pre nerealizáciu styku s maloletým odpadli. Otec tvrdil, že spláca úver vo výške 321,- Eur mesačne a za telefón vynakladá mesačne 30,- Eur.

15. Potvrdenie Základnej školy s materskou školou Hontianske Moravce vystavené bez dátumu o výdavkoch na maloletého T. na školský rok 2022/2023 potvrdzuje výdavky na dieťa v škole sumou 10,- Eur ZRPŠ, školský výlet v septembri 7,- Eur, sporenie do triedneho fondu 15,- Eur a nevyčísliteľné náklady za plavecký výcvik, koncoročný výlet a koncoročné foteenie. Športový klub mesta Dudince potvrdil, že maloletý T. trénuje a hrá futbal za mládež a tréningy má 2 x v týždni v utorok a štvrtok od 18.30 hod. do 19.00 hod. a futbalové zápasy cez víkend od 17.30 hod. do 19.00 hod. a futbalové

zápasy cez víkend väčšinou v nedeľu dopoludnia, ktoré sa hrajú striedavo na domácom štadióne a na pôde súpera. Mesačné náklady na futbal vyčíslila matka sumou 69,72 Eur. Výdavky na taxík na dopravu domov po tréningoch označil otec za nadštandardný výdavok, keď cestovný lístok z miesta bydliska do Dudiniec pre maloletého stojí 0,45 centov. Matka tvrdila nutný výdavok vo výške 2.000,- až 3.000,- Eur na strojček na zuby pre maloletého, vynaloženie ktorého zo sporu nevyplýva. Z listiny na č. I. 391 je možné zistiť iba to, že maloletý T. bol na 7. februára 2023 objednaný na čelustnú ortopédiu. Y. E. Q., stomatológ, dňa 29. 11. 2022 potvrdil, že na zubnú starostlivosť pre maloletého T. vynaložila matka 115,- Eur plus 110,- Eur za zubný strojček po ortodontickom vyšetrení je potrebný z dôvodu, že maloletý má „vybočenie sánky“ a zanedbaný chrup (pravdepodobne kvôli Covid-19).

16. Podľa § 62 ods. 1, 2, 4, 5 Zákona o rodine plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností, majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktorý nie je nevyhnutné vynaložiť.

17. Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkovému prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

18. Podstatná zmena pomerov na strane každého účastníka konania od posledného rozhodnutia preukázaná bola. Maloletý T., v prospech ktorého sa výživné určuje rozhodnutím súdu z dôvodu, že sa rodičia na jeho výške dohodnúť nedokážu, mal v čase posledného rozhodnutia 6 rokov, v roku 2021 bol 11-ročný a v októbri 2023 bude mať 13 rokov. Ide o dospelávajúceho chlapca, ktorého nároky na stravu, oblečenie, záujmy sú podstatne vyššie, než boli v čase, keď bol predškólakom. Matka vyčíslila náklady na výchovu a výživu maloletého, z ktorých otec uznáva náklady na bývanie v sume 66,90 Eur, na stravu maloletého 50,- Eur mesačne a na ďalšie výdavky spojené so školou, športovou činnosťou maloletého, jeho zdravotným stavom je podľa názoru otca potrebné minúť v priemere 21,48 Eur, čo predstavuje za mesiac spoločne iba 138,38 Eur. Otec popiera dôvodnosť nákladov vynakladaných matkou na dopravu maloletého z Dudiniec do Hontianskych Moraviec taxíkom, avšak nevyvracia tvrdenie matky, že po skončení tréningov alebo zápasov dieťa nemá vhodné autobusové spojenie, aby sa dostal domov, neuznáva doklady predkladané matkou o výške platieb na stomatologickú starostlivosť maloletého, hoci Y. Q. potvrdila, že doklady o zaplatení sumy 115,- Eur a 110,- Eur sú výdavky za ošetrovanie maloletého T. a potvrdila aj nevyhnutnosť korekcie chrupu maloletého. Matka nedokázala všetky výdavky označené v podaní o vyčíslených nákladoch na maloletého doložiť listinným dôkazom, čo ani nie je účelom konania o určení výživného na dieťa, keď je všeobecne známou skutočnosťou, že každý človek má výdavky na stravu, oblečenie, hygienu, zdravotnú starostlivosť, dopravu, v súčasnej dobe je nevyhnutnosťou aj internet, telefón a ich výška závisí len od nárokov toho-ktorého dospelého či dieťaťa. Otec nesprávne uvádza, že matka vyčíslila náklady na stravu maloletého sumou 200,- Eur mesačne. Pod touto položkou matka uvádza aj náklady na drogériu, lieky, lekárske ošetrovanie maloletého, vrátane dopravy, pomôcky na učenie, vzdelávanie, pomôcky na šport a iné, hračky, knižky, bežné denné potreby. Suma 200,- Eur súhrnom za takto označené bežné výdavky dieťaťa v dospelujúcom veku, ktoré aktívne športuje považuje odvolací súd za primerané. Mesačné náklady spojené s tréningami a hraním futbalu maloletého v Športovom klube Mesta Dudince, kde maloletý 2 - 3-krát do týždňa trénuje a cez víkendy hrá zápasy, vyčíslila matka sumou 69,72 Eur mesačne. Na rozdiel od otca nepovažuje odvolací súd výdavky na taxík z Dudiniec do Hontianskych Moraviec pri vzdialenosti 3,9 km za nadštandardný výdavok, ak matka motorovým vozidlom nedisponuje a neexistuje vyhovujúce autobusové spojenie. Matka už preukázateľne vynaložila na stomatologickú starostlivosť maloletého 225,- Eur. Potvrdením lekárky je preukázané, že strojček na zuby bude stáť minimálne 2.000,- Eur. Pri rozpočítaní sumy 2.225,- Eur na 12 mesiacov je potrebné k nákladom maloletého pripočítať ďalšiu sumu 185,41 Eur za mesiac, pretože nie je možné požadovať od matky invalidnej dôchodkyne bez príjmu, aby náklady na zdravotnú starostlivosť maloletého zvládla sama. V týchto sumách nie je zahrnutý nákup zariadenia domácnosti

označené matkou ako písací stôl, stolička, podložka z dôvodu, že matka neuviedla, či tieto spotrebné veci boli kupované do jej bytu a zostanú pre maloletého T. alebo do bytu jej priateľa a stávajú sa súčasťou zariadenia jeho domu. Súčet týchto súm 200,- Eur strava + bežné výdavky na školu, kultúru, oblečenie, dopravu k lekárovi, zdravotnú starostlivosť mimo stomatologickej + 66,90 Eur otcom uznané náklady na bývanie maloletého + 69,72 Eur, náklady na športovú činnosť v ŠK Mesta Dudince + 185,41 ako pomerná časť nákladov na stomatologickú starostlivosť maloletého na jeden mesiac, dáva sumu 522,03 Eur, ktorá ďaleko prevyšuje otcom uznané náklady na starostlivosť o maloletého.

19. K zmene pomerov výrazným spôsobom došlo aj na strane rodičov maloletého. Matka stratila zamestnanie v dôsledku nepriaznivého zdravotného stavu, jej schopnosť pracovať je znížená o 70 % oproti zdravému človeku. Podľa potvrdenia sociálnej poisťovne z 05. 06. 2023 matka iný príjem než invalidný dôchodok vo výške 209,99 Eur nemá. Je však potrebné prihliadnúť na jej celkové majetkové pomery, do ktorých patrí aj vlastníctvo bytu v obci Hontianske Moravce, v ktorom podľa správy kolízneho opatrovníka matka nebýva, býva v dome u svojho priateľa K.. Y. Y. a prenajatím vlastného bytu by mohla získať nejaký príjem. Matka neozrejmla, kto je Y. R. uvádzaný v rozhodnutí Obecného úradu Hontianske Moravce, o vyrubení miestneho poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady ako platiteľ tohto poplatku, či takáto osoba býva v byte v jej vlastníctve. I keď v konaní nebolo preukázané, že vyživovacia povinnosť matky k ďalšiemu synovi R. F. zanikla, odvolací súd pracuje s takouto informáciou (že zanikla) z dôvodu, že matka výdavkov na výživné vo výške 50,- Eur v prospech druhého syna neuvádza. Jednoznačne však možno konštatovať, že pomery matky sa oproti pôvodnému rozhodnutiu o výživnom výrazne zhoršili nielen v rozsahu príjmu, z ktorého musí zabezpečiť úhradu svojich potrieb a potrieb maloletého dieťaťa, ale aj v schopnosti zabezpečiť svojou prácou vlastný príjem, z ktorého by hradila náklady na svoje živobytie a výživné na maloletého.

19.1 Naproti tomu pomery otca oproti tým, z ktorých vychádzal Okresný súd Zvolen v roku 2016 sa zlepšili. Otcovi odpadla vyživovacia povinnosť k synovi N. U., zvýšil sa jeho príjem z brutto mzdy 479,- Eur mesačne na 737,- Eur mesačne netto a sú mu vyplácané cestovné náhrady v priemere 640,- Eur mesačne, čo znamená, že otec má mesačne k dispozícii sumu 1.377,- Eur. Odvolací súd uznáva, že cestovné náhrady sú určené na úhradu nákladov na stravovanie a hygienu mimo domova, napriek tomu je potrebné na tento príjem prihliadnúť, pretože ovplyvňujú celkovú majetkovú situáciu rodiča, pretože nemíňa zamestnanec mzdu na úhradu tých istých nákladov.

20. I keď judikatúra českého ústavného súdu nepatrí do ustálenej rozhodovacej praxe najvyšších súdnych autorít podľa článku 2 ods. 2 základných princípov Civilného sporového poriadku, z hľadiska príbuznosti právneho prostredia je možné (ako to bežne robí Najvyšší súd SR aj Ústavný súd SR) na judikatúru Ústavného súdu Českej republiky prihliadnúť, pokiaľ v rozhodnutiach najvyšších súdnych autorít Slovenskej republiky daná otázka riešená nebola alebo nebola riešená odlišne. Odvolací súd na potvrdenie svojho názoru, že vyplatené cestovné náhrady, i keď netvorí zložku mzdy, ovplyvňujú vyživovaciu povinnosť povinného rodiča, poukazuje na uznesenie Ústavného Českej republiky sp. zn. IV. ÚS 1790/2021 z 24. 08. 2021, v ktorom s odkazom na svoju skoršiu judikatúru Ústavný súd Českej republiky zotrval na názore, že cestovné náhrady je možné zahrnúť do príjmových pomerov povinného rodiča, v opačnom prípade (pri ich nezohľadnení) by to mohlo mať extrémne nerozumné a nespravodlivé dôsledky. Povinní by mohli usilovať o také zamestnanie, kde by oproti bežnej mzde disponovali vysokými cestovnými náhradami.

21. Obaja rodičia maloletého T.ijú v spoločnej domácnosti s partnerom, s ktorým by sa mali podieľať na úhrade nákladov domácnosti spoločne. Ich prítomnosť v živote rodičov maloletého dieťaťa môže ovplyvniť len schopnosť rodiča uhrádzať svoje výdavky a plniť si vyživovaciu povinnosť vo vzťahu k inému, nemajú však žiaden priamy vzťah (v zmysle vyživovacej povinnosti) k dieťaťu spoluzijúceho rodiča. Pre rozloženie nákladov na bývanie a domácnosť s partnerom majú obaja rodičia maloletého T. rovnaké podmienky (ani jeden z nich nežije sám), z tohto dôvodu nepovažoval odvolací súd za potrebné zisťovať majetkové pomery spoluzijúcich osôb rodičov.

22. Rozhodnutie súdu prvej inštancie o vyživovacej povinnosti otca vo výške 225,- Eur na maloletého T. obstojí, ak pri započítaní nákladov na zubný strojček a s tým súvisiacu stomatologickú starostlivosť boli mesačné náklady na maloletého vyčíslené sumou 522,03 Eur. Rodičia by sa mali na úhrade týchto nákladov vzhľadom na rozdielnosť ich príjmu a zdravotný stav a s tým súvisiace predpoklady na možnosť pracovať ako aj výlučnú osobnú starostlivosť matky o maloletého podieľať v pomere 1/3 matka, 2/3 otec, keď Zákon o rodine v § 62 ods. 4 výslovne ustanovuje, že pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti má

súd prihliadnuť aj na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará a otec napriek tomu, že má súdom určený styk, sa s maloletým nestretáva a žiadnym spôsobom matku v starostlivosti o syna neodbrementeňuje. Pri takomto rozložení by prichádzala zo strany otca do úvahy výška výživného 348,- Eur zo strany matky 174,- Eur. Je potrebné však zohľadniť to, že výdavok na zubný strojček je jednorazovým výdavkom, ktorý bol pre účely rozhodnutia o výživnom rozložený na 12 mesiacov a tento výdavok jeho úhradou zanikne. Bez započítania nákladov na strojček na zuby činia náklady na výchovu výživu a záujmovú činnosť maloletého minimálne 336,- Eur na mesiac, z čoho 2/3 pripadajúce na otca sú 224,- Eur a 1/3 na matku 112,- Eur. Nie je možné akceptovať názor otca, že maloletý vo veku skoro 13 rokov aktívne športujúci by mal na stravu mesačne minúť len 50,- Eur, keď otec na svoje denné náklady zahŕňajúce stravu a „minimálnu hygienu“ vyčleňuje zo svojho príjmu 25,- Eur denne. Zo sumy 50,- Eur podľa názoru otca postačujúcej na prestravovanie dospievajúceho chlapca počas mesiaca pripadá pri priemernom počte dní v mesiaci 30 iba 1,66 Eur denne, čo na úhradu denných nákladov na stravu maloletého T. určite nepostačuje. Otcovi maloletého bola uložená povinnosť prispievať na výživu maloletého sumou 225,- Eur mesačne, čo tvorí zhruba 16 % jeho čistého mesačného príjmu. Súd prvej inštancie možno bez hlbších úvah tak, ako to uvádza otec v odvolaní, sumy výživného uvádzané rodičmi ako potrebné a prislúchajúce sčítal a vydellil dvomi, po hlbšej analýze pomerov rodičov a potrieb maloletého dieťaťa je však možné dospieť k rovnakému názoru o rozsahu vyživovacej povinnosti každého z rodičov voči maloletému T. a považovať rozhodnutie súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 C. s. p. za vecne správne vo výroku umožňujúce odvolaciemu súdu potvrdiť aj takéto rozhodnutie. Tieto úvahy viedli odvolací súd k vyhodnoteniu odvolaní rodičov ako nedôvodných.

22.1 Podľa § 62 ods. 2 Zákona o rodine dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Zásada rovnakej životnej úrovne rodičov a detí platí nielen pozitívne, ale aj negatívne. Pokiaľ životná úroveň povinného rodiča je nízka, nemožno ho zaťažiť plnením vyživovacej povinnosti, ktorou by bol vystavený neprimeraným majetkovým rizikám (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5CdoR/6/2023 z 27. apríla 2023). Príjem otca bol správami od zamestnávateľa a odpoveďou Sociálnej poisťovne preukázaný. O výške vyplácaného invalidného dôchodku matke vypovedá správa Sociálnej poisťovne. Životná úroveň ani jedného z rodičov nedovoľuje nadštandardné výdavky na maloletého. I keď vo všeobecnosti výdavky na športovú činnosť nie je možné považovať za nadštandardné, pokiaľ príjem otca a matky nepostačuje na úhradu výdavkov spojených s členstvom maloletého vo futbalovom klube (cestovanie na tréningy a zápasy), niet inej možnosti, ako tieto výdavky eliminovať. U žiadneho z rodičov nebol dôvod vychádzať z potenciality príjmov v zmysle § 75 Zákona o rodine, keď u matky bola preukázaná neschopnosť práce z dôvodu zlého zdravotného stavu a otec sa podľa názoru odvolacieho súdu nevzdal výhodnejšieho zamestnania či majetkového prospechu. Správou bývalého zamestnávateľa matky bolo preukázané, že jej pracovný pomer bol ukončený zo zdravotných dôvodov, teda ani u nej neprichádza do úvahy uplatniť fiktívny príjem podľa § 75 Zákona o rodine.

23. Podľa stabilizovanej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky súčasťou práva na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR je aj riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Pod riadnym odôvodnením súdneho rozhodnutia sa rozumie jasné, právne korektné a zrozumiteľné odôvodnenie, v ktorom sa súd vyrovná so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné. Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej ako i právnej stránky rozhodnutia (napríklad sp. zn. III. ÚS 107/07). Len v prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej nožnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplývajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s článkom 46 ods. 1 Ústavy SR, resp. článkom 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práva a základných slobôd. V opravnom konaní nemusí dať súd odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (podľa sp. zn. II. ÚS 78/05).

23.1 Súd prvej inštancie neodôvodnil svoje rozhodnutie zrozumiteľným a presvedčivým spôsobom, z jeho obsahu však odvolací súd dokázal extrahovať dôvody, pre ktoré rozhodol zvoleným spôsobom a porozumeli mu (aj keď s ním nesúhlasili) aj účastníci konania, ktorí v odvolaniach vytykajú súdu prvej inštancie konkrétne skutočnosti, pre ktoré nepovažujú jeho rozhodnutie za správne. Rozhodnutie súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu tvorí jeden celok, ktorý už dáva účastníkovi konania odpoveď na otázky relevantné pre rozhodnutie o návrhu na zvýšenie výživného. Odvolací súd rešpektujúc ustanovenie § 387 ods. 3 C. s. p. sa vysporiadal s podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, aj s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní.

24. Zmena rozhodnutia o výživnom prichádza do úvahy od zmeny pomerov. Za zmenu pomerov je možné považovať nástup maloletého T. do piateho ročníka základnej školy, zapojenie sa do aktívnej športovej činnosti v priebehu konania, preto bolo dôvodné rozhodnúť o zvýšení výživovacej povinnosti otca dňom 1. septembra 2021 (do budúca od podania návrhu matkou, ktorý bol Okresnému súdu Zvolen doručený 20. júla 2021). Z hľadiska ustálenia zmeny pomerov je bezvýznamné zrušenie rozsudku súdu prvej inštancie odvolacím súdom a vrátenie veci na ďalšie konanie. Niet preto dôvodu rozdeľovať obdobie, po ktoré sa rozhoduje o výživovacej povinnosti otca do rozhodnutia odvolacieho súdu uznesením sp. zn. 17CoP/26/2022 a po ňom.

24.1 Súhlasne s otcom odvolací súd uvádza, že názor matky o nemožnosti zohľadniť platby otca podľa skoršieho rozsudku súdu prvej inštancie o výživnom pri výpočte zročného výživného nie je správny. Ustanovenie § 78 ods. 2 Zákona o rodine sa na prejednávany spor nevzťahuje z dôvodu, že súd nerozhodoval v tomto konaní o zrušení alebo znížení výživného pre maloleté dieťa za uplynulý čas, ale o zvýšení výživného na čas od 1. septembra 2021 oproti povinnosti uloženej otcovi rozsudkom Okresného súdu Zvolen sp. zn. 5P/56/2016 z 28. 06. 2016, preto všetky platby poukázané otcom od 01. 09. 2021 do rozhodnutia súdu prvej inštancie majú vplyv na výšku dlžného (zročného) výživného.

25. Súd prvej inštancie rozhodol o povinnosti otca platiť výživné na maloletého od 01.09.2021 a jeho splatnosť určil na 15. deň toho ktorého mesiaca. Podľa § 76 ods. 1 Zákona o rodine výživné sa platí v pravidelných opakujúcich sa sumách, ktoré sú zročné vždy na mesiac dopredu. Splatnosť výživného „na mesiac dopredu“ má zabezpečiť finančné prostriedky pre výživou oprávnenej osoby na ten ktorý mesiac. Nebola preto dôvodná požiadavka otca, aby súd prispôbil splatnosť výživného výplátnému termínu v jeho zamestnaní na 18. deň v mesiaci. Nemožno súhlasiť ani s názorom súdu prvej inštancie, že splatnosť výživného 15. dňa v mesiaci spĺňa požiadavku zabezpečenia finančných prostriedkov oprávnenému na mesiac dopredu. Odvolací súd je toho názoru, že ak § 76 ods. 1 Zákona o rodine určuje splatnosť výživného vždy na mesiac dopredu, je potrebné dátum jeho zročnosti určiť v prvej tretine mesiaca.

26. Odvolací súd pristúpil k zmene rozhodnutia súdu prvej inštancie podľa § 388 C. s. p. z dôvodu, že výrok rozsudku súdu prvej inštancie nie je natoľko presný, aby určitým spôsobom, nevzbudzujúcim pochybnosti, kreoval práva a povinnosti účastníkov tohto konania a zmena dátumu splatnosti výživného má vplyv na výšku zročného výživného. Z I. výroku napadnutého rozsudku chýba určenie zročnosti výživného mesačne dopredu, a v II. výroku opomenul súd prvej inštancie uviesť, za akých podmienok sa stane zročným celý dlh na výživnom. Výška zročného (zameškaného) výživného nebola súdom prvej inštancie vyčíslená správne, ak stanovil splatnosť výživného na 15. deň v mesiaci a vo veci rozhodol dňa 13. januára 2023, pretože podľa jeho rozhodnutia výživné na január 2023 ešte v čase jeho rozhodnutia splatné nebolo, preto za mesiac január 2023 nemohol okresný súd zahrnúť do dlžného výživného sumu 112,50 Eur. Po zmene rozhodnutia súdu prvej inštancie v dátume splatnosti na 10. deň v mesiaci by bolo potrebné do sumy dlžného výživného započítať aj výživné za mesiac január 2023, ale odvolací súd vyčísluje výšku zročného výživného len za obdobie od 01.09.2021 do 31.12.2022 z dôvodu, že len za toto obdobie má k dispozícii údaje o výške zaplateného výživného zo strany otca. Postup súdu prvej inštancie, ktorý výšku zročného dlžného výživného vypočítal ako rozdiel súm, ktoré na výživné otec zaplatiť mal a zaplatil, bol správny. Dlžné výživné na základe údajov poskytnutých účastníkmi v konaní bolo možné vyčísliť len za obdobie od 01.09.2021 až 31.12.2022, keď bolo preukázané, že v mesiacoch 9, 10, 11, 12/2021 zaplatil otec každý mesiac po 100,- Eur, spolu 400,- Eur, v mesiacoch 1, 2, 3/2022 bolo výživné zaplatené sumou 3x po 100,- Eur, spolu 300,- Eur, v mesiacoch 4, 5, 6, 7, 8/2022 zaplatil otec výživné 5x 350,- Eur, spolu 1 750,- Eur a v mesiacoch 9, 10, 11, 12/2022 platil znovu len 4x po 100,- Eur, spolu 400,- Eur. Za rozhodné obdobie je tak výživné zaplatené sumou 2 850,- Eur, ale podľa rozhodnutia súdu mal otec za obdobie od 01.09.2021 do 31.12.2022 zaplatiť spolu 3 600,- Eur (16 x 225,- Eur) a rozdiel týchto súm 3 600,- Eur - 2 850,- Eur sa rovná výške dlžného (zročného) výživného 750,- Eur.

27. Podľa § 232 ods. 4 C. s. p., ak súd uložil povinnosť plniť opakujúce sa a v budúcnosti splatné dávky a splátky, vykonateľnosť týchto dávok a splátok sa spravuje poradím ich splatnosti, ak súd nerozhodne inak; súd môže rozhodnúť, že omeškanie s plnením jednej dávky alebo splátky má za následok splatnosť celého plnenia.

27.1 V súlade s § 232 ods. 4 C. s. p. povolil odvolací súd otcovi splácať zročné výživné v mesačných splátkach po 35,- Eur spolu s bežným výživným od mesiaca nasledujúceho po právoplatnosti tohto rozsudku s podmienkou, že omeškanie s plnením jednej splátky má za následok splatnosť celého

plnenia. Výška splátky 35,- Eur mesačne spolu s bežným výživným 225,- Eur zabezpečí matke maloletého prisun peňazí vo výške 260,- Eur mesačne, dlžné výživné bude splatené v priebehu 22 mesiacov a výška splátky zodpovedá schopnostiam a možnostiam povinnej osoby.

28. Podľa § 57 C. m. p. o povinnosti nahradiť trovy konania, ak nejde o trovy konania štátu, rozhoduje súd len na návrh.

28.1 Žiaden z účastníkov v odvolaní nežiadal rozhodnúť o ich nároku na náhradu trov konania, z tohto dôvodu rozhodnutie odvolacieho súdu neobsahuje výrok o trovách konania účastníkov.

29. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C. s. p.).

Dovolanie v prípadoch uvedených v § 421 odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) C. s. p. (§ 421 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 C. s. p. nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C. s. p.); na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C. s. p.).

Dovolanie môže podať účastník konania, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 C. s. p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii; ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1

C. s. p.); dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C. s. p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C. s. p.).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,

- a) ktorému súdu je určené,
 - b) kto ho robí,
 - c) ktorej veci sa týka,
 - d) čo sa ním sleduje a
 - e) podpis
- (§ 127 ods. 1 C. s. p.).

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 C. s. p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C. s. p.).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C. s. p.).

Účastník konania má možnosť zvoliť si advokáta alebo obrátiť sa na Centrum právnej pomoci so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci (§ 160 ods. 2 C. s. p.). Žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty, môže zároveň so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci (§ 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom; dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.); povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C. s. p.).

Ak neboli splnené podmienky podľa § 429 C. s. p., resp. dovolanie má vady podľa § 429 C. s. p. napriek riadnemu poučeniu dovolateľa o povinnosti podľa § 429 C. s. p. v odvolacom konaní, resp. napriek výzve súdu prvej inštancie adresovanej dovolateľovi na odstránenie väd a jeho poučení o následkoch neodstránenia väd dovolania, dovolací súd dovolanie odmietne (§ 447 písm. e) C. s. p. v spojení s § 436 ods. 1 C. s. p.).

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania (§ 76 C.m.p.).

Proti právoplatnému rozhodnutiu súdu v konaní podľa tohto zákona je prípustné dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len "generálny prokurátor"), ak to vyžaduje verejný záujem alebo ochrana práv a ak nápravu nemožno v čase podania dovolania generálneho prokurátora dosiahnuť inými právnymi prostriedkami (§ 78 ods. 1 C.m.p.). Dovolanie generálneho prokurátora je prípustné, ak potreba zrušiť alebo zmeniť právoplatné rozhodnutie prevyšuje nad záujmom zachovania jeho nezmeniteľnosti a nad princípom právnej istoty (§ 78 ods. 2 C.m.p.).

Generálny prokurátor podá dovolanie iba na základe podnetu účastníka alebo osoby dotknutej právoplatným rozhodnutím súdu. Generálny prokurátor nie je viazaný rozsahom podnetu v prípadoch, v ktorých ani dovolací súd nie je viazaný rozsahom dovolania (§ 80 ods. 1 C.m.p.). Generálny prokurátor môže podať dovolanie aj bez podnetu vo veciach, v ktorých môže prokurátor do konania vstúpiť, a to aj vtedy, ak prokurátor do konania nevstúpil (§ 80 ods. 2 C.m.p.).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, ktorým bola uložená peňažná povinnosť, možno na základe návrhu oprávneného vykonať exekúciu proti povinnému zrážkami zo mzdy a z iných príjmov, prikázaním pohľadávky, predajom hnuteľných vecí, predajom cenných papierov, predajom nehnuteľnosti, predajom podniku a/alebo príkazom na zadržanie vodičského preukazu za splnenia zákonných podmienok (§ 50 ods. 1 v spojení s § 63 zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v platnom znení).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, ktorým bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému alebo vykonateľné rozhodnutie o návrat maloletého do cudziny pri neoprávnenom premiestnení alebo zadržaní ani na základe výzvy na plnenie (§ 379 ods. 1 a 2 C.m.p.), môže mu súd uložiť pokutu do 1.000,- Eur (§ 382 ods. 1 C.m.p.), rozhodnúť o zastavení výplaty rodičovského príspevku a prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa (§ 383 ods. 1 C.m.p.) alebo odňať maloletého tomu, u koho podľa rozhodnutia nemá byť a postarať sa o jeho odovzdanie tomu, komu bolo podľa rozhodnutia zverené, alebo tomu, komu rozhodnutie priznáva právo na styk s maloletým po obmedzený čas, alebo tomu, kto je oprávnený neoprávneného alebo zadržaného maloletého prevziať (§ 386 ods. 1 C.m.p.) a to všetko aj bez návrhu (§ 376 ods. 2 C.m.p.).